Karlu Maratta (Pittur 1625 - 1713)

Kitba ta' Joseph A. Farrugia

■ Karlu (jew Carlo) Maratta twieled Ruma fis-sena 1625. Studja taħt Andrea Sacchi u waqt il-formazzjoni tiegħu artistika kien jammira lil Raffaello Sanzio. Dan il-fatt żdied l-aktar meta hu kien qed jirrestawra l-affreski likien għamel dan l-artist fil-Vatikan. L-arti ta' Carlo Maratta hi barokka, iżda fiha l-artist daħħal elementi qawwija ta' klassiċiżmu. Barra li kien pittur ta' ċertu livell, dan kien ukoll għalliem. Biż-żmien kiseb diversi xogħolijiet, fosthom, bħala superintendent tal-kmamar tal-Vatikan, kif ukoll tal-pittura tar-Re Franċiż - Luiġi XIV. Carlo Maratta miet fis-sena 1713.

Fil-Mużew ta' l-Arti fil-Belt Valletta, insibu kwadru sabiħ ta' dan il-pittur, li fih il-Madonna, il-Bambin u San Ġwann għadu tifel.

Referenzi:
Antonio Espinosa Rodriguez, "Paintings at the National Museum of Fine Arts in Malta, Malta 1990
Antonio Espilanosa Rodriguez, "The provenance of the paintings on permanent display at the National Museum of Fine Arts", Proceedings of History Week 1983, Malta 1984.
"The National Museum of Fine Arts", Peter Mayo, Heritage Suppliment, "In-Nazzjon" 27 ta' Diċembru 1995, pg. 5, Artiklu ta' Jos. C. Camilleri.

Il-Kwadru tal-Providenza

■ Minbarra x-xogħol ta' Pietro Gagliardi, li pinġa l-kwadru titulari ta' l-Annunzjata fl-artal tal-kor, il-knisja tagħna hija mżejna bix-xogħol ta' pittur Taljan - Pietro Novelli (1603 - 1647). Il-kwadru wisq sabiħ tal-Madonna bil-Bambin tal-Providenza, li jinsab fis-sagristija tal-Knisja Parrokkjali, juri l-ħila ta' dan il-pittur li kien pinġieh għall-Prinċipessa ta' Palermo, biex jitqiegħed fil-kappella tagħha fejn kienet iżżommu b'qima u b'għożża kbira.

Il-kittieb E.B. Vella (1932) jirrakonta storja ikkwotata ukoll mill-Kav. Rafel Bonnici Calì, marbuta ma' dan il-kwadru li tfakkarna fl-imblokk tal-Franċiżi u turina kif dan il-kwadru ta' P. Novelli, min Palermo sab ruħu f'Ħal Tarxien. Kien fl-1799, li l-Prinċipessa ta' San Katald għoġobha tirregala dan il-Kwadru lis-saċerdot - Dun Ġużepp Grech, viċi Kappillan ta' Ħal Tarxien ta' dak iż-żmien. Hu kien midħla tal-palazz għall-ħtiġijiet spiritwali. Kien mar Palermo biex bi flusu u bi flus il-Fondazzjoni Barbara jġib il-qamħ għat-Tarxiniżi li kienu qed ibatu l-ġuħ minħabba l-imblokk.

Huma u ġejjin, f'nofs ta' baħar resaq fuqhom xini Franċiż li ħa lil kulħadd bħala priġunier lejn it-Tuneżija. Kien hawn li Dun Ġużepp talab lill-Madonna tal-Lunzjata u għamel wegħda li jekk jinħelsu jagħti l-aktar ħaġa għażiża li kellu, il-Kwadru tal-Madonna, lill-Knisja tal-Parroċċa tiegħu.

Kien l-ewwel wieħed li nħeles u malli wasal f'Ħal Tarxien poġġa dan il-kwadru fuq l-Artal tal-kor taħt dak tal-Lunzjata.

Wara bosta żmien, meta tneħħew is-sotto-kwadri minn fuq l-artali (1936), ix-xbiha tal-Madonna ta' Pietro Novelli tneħħiet mill-kor u tqiegħdet fis-sagristija, fejn illum qiegħeda titgawda b'ammirazzjoni ta' min jaraha.

B'dan l-artiklu xtaqt nuri li Pietro Novelli hu l-pittur tal-kwadru tal-Madonna tal-Providenza, li jinsab fis-sagristija tal-knisja u mhux Karlu Maratta. Profs. Mario Buhagiar jikkonferma dan, kemm fil-ktieb "Hospitaller Malta" editjat minn Profs. V. Mallia Milanes 1993 p. 539, kif ukoll fil-ktieb "The iconography of the Maltese Islands", editjat minn Profs. Mario Buhagiar, 1987, pp 72, 75. Fil-ktieb "The works of Art in the churches of Malta" ta' Ġiuseppe Calleja, 1881, p. 112, insibu ukoll li dak il-kwadru huwa ta' Pietro Novelli.

Għal paġna 93...

B'dan ġie muri li fil-Knisja Parrokkjali ta' Ħal Tarxien m'hemm l-ebda kwadru ta' Karlo Maratta.

Referenzi:
Luljett Parrokkjali "Tarxien", għadd 61, Lulju - Awissu 1985 p. 8, 9
"Leħen il-Kunsill Lokali ta' Ħal Tarxien" Vol. 2, għadd Nru. 8, Ġunju - Lulju 1996
Storja ta' Ħal Tarxien u Raħal Ġdid, ta' E.B. Vella, 1932, pp 208, 209
"Ħal Tarxien" ta' V. Battisitno 1993 p. 80, 82.

Il-Madonna tal-Providenza... Pittura ta' Pietro Novelli li sal-1936 kienet bħala sotto-kwadru fuq l-artal tal-Kor

Frangul

Hall & Angie Hall

Opening from Monday
to Friday from 5.00pm - 7.00pm

Tel: 21676106
Mob: 9949 8577